

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria: •
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.: și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii.

„BISERICA și ȘCOALA“

Far banii de prenumerațiune a
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

De Rosalii.

»Prea mărite au văzut astăzi toate neamurile în cetatea lui David, că Duhul sfânt s'a pogorit în limbi de foc...«

Făgăduința Cuvântului, Celui născut din Tatăl mai înainte de veci, s'a împlinit prin venirea sfântului Duh preste apostoli.

O mână de oameni, d'abia doisprezece la număr, erau ascunși de frica jidovilor într'o neînsemnată casă din Ierusalim. Slabi omeneste, așteptau îmbrăcarea cu puterea de sus, care pe cele slabe le întărește.

Și era ceasul al treilea din zi. Și s'a făcut sunet ca de o suflare ce vine repede și a umplut casa, unde erau șezând, și s'au arătat limbi ca de foc și s'a așezat pe fiștecările din ei, și au început a grăi cu streine graiuri, învățături și porunci ale sfintei Treimi... Se pogorise Duhul sfânt, Mângăitorul făgăduit întristaților apostoli, rămași orfani prin înălțarea Dumnezeescului Magistru la Dreapta Tatălui Său — să revărsase preste lume principiul sfințirii.

Iar aceste preamărite lucruri în opera mântuirii omului se petrecură în ziua, în care judeii prăznuiau darea legii prin Moise în muntele Sinai și în care, după obiceiul legii, își prezentau primiciile — pârga — rodului pământului, implorând binecuvântare prin rostul arhierelui asupra fructului.

În aceeași zi și arhierul legii nouă, care a străbătut ceriurile, umilit odată pân' la chipul robului și la moartea de ocară pe cruce, dar apoi înălțat la ceriuri, prezintă și El Tatălui pârga operei sale mântuitoare, primiciile tinerei sale biserici, prima comunitate creștină — a Ierusalimului — inaugurată în lume prin darul limbilor spre a îmbrățișa toate neamurile.

mului — inaugurată în lume prin darul limbilor spre a îmbrățișa toate neamurile.

Azistența Mângăietorului, manifestată la această inaugurare formală a bisericii prin darul limbilor, fu adevărat dumnezeescă în efectele sale. Singur șovăelnicul apostol Petru, învăpăiat de altmintea de dragoste cătră Magistrul divin și mai mult după reintegrarea în apostolat, cu o singură cuvântare, ținută gloatelor adunate în Ierusalim de pe toată întinderea lumii, adause la numărul comunității din Ierusalim ca la trei mii de suflete.

Și d'atunci, rând pe rând, neamuri mari și tari la cerbice, se pleacă cu smerenie legii venite dela »răsăritul cel de sus«... Un vlăstar, rupt și aruncat departe de trupină și de celelalte vlăstare-frați, încă prinse rădăcini în terenul noului legământ inaugurat prin darul limbilor de foc; și Cel de sus voi, ca acest vlăstar — cel mai mic între frații săi — în acest teren să-și afirme continuitatea tradițiilor și cultului limbii și existența națională: acest vlăstar fu *Neamul românesc* de mai apoi.

* * *

Pe noi, Românii ca atari, ne-au legat și neleagă chiar și interesul existenței naționale de biserica strămoșilor, și nu numai interesul mântuirii sufletului.

Biserica lui Hristos adeca, care, prin darul limbilor ce l'a primit, a sfințit principiul și dreptul existenței naționale al popoarelor, e o condițiune nu numai a mântuirii dogmatice, ci și a celei naționale.

Tradițiile religioase în special și exclusiv în Biserica Răsăritului au îmbrățișat și tradițiile naționale ale popoarelor.

Numai astfel se esplică: cum vine, că la neamul românesc conștiința religioasă și națională s'a contopit într'un singur și puternic motiv etic-

psihologic, redat atât de pe înțeles prin noțiunea de „lege românească“.

Da, pentru-că procesul formării neamului nostru și contopirea conștiinței sale religioase și naționale concade cu timpul când colo, departe în Răsărit, și alte popoară, mari și mici și cu vechi tracții, se constituiau deja și în biserici particulare, naționale, afară de cadrele imperiului și bisericii naționale grecești!... Așa ne strigă și ne servește trecutul drept un „memento“ al viitorului.

Intimitatea aceasta profundă a sentimentului religios și național, atât de cumpenitoare ca fond etic-psihologic și istoric — deși după lungi intervale de timp — fu apoi temelia, pe care, în zilele de mai apoi, se așează neînșelătorul augur de mândru viitoriu al neamului românesc — *Biserica națională*.

Așa, că azi unitatea credinței dogmatice și unitatea limbii liturgice, naționale, țin într'un mănunchiu neamul românesc din preajma Carpaților.

«Mari și minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!»

* * *

Doamne, Celce pe preasfântul Tău Duh în ceasul al treilea l'ai trimis apostolilor Tăi, pe acela, Bunule, nu-l lua de noi, ci apără, miluește și mântuește Neamul și Biserica Românească de cei-ce le vrăjmășesc îndeșert.

Călătoriile prin Ungaria

ale lui

Evlia Celebi.

(1660—1664).

— Urmare și fine. —

Cetatea Sibiului.

E cetatea saso-maghiarilor, sub stăpânirea regilor Ardealului. E reședința mitropolitului și a căpitanului suprem al saso-maghiarilor; în turnătoria de bani se fac un fel de taleri. Cetatea e pe marginea râului, ici-colo pe loc băltoș, are 74 de turnuri și e fortificație puternică. Are 11 bastioane mari de cărămidă, fiecare cu câte 40—50 tunuri balimeez și columburna. Bastioanele sunt atât ge late, încât dacă s'ar aduna câte o mie de oameni pe unul, n'ar zice că n'au loc. Cetatea are peste tot șase mii ostași și 60.000 locuitori. Are cinci porți; pe partea dinspre apus cetatea e pe teren colinos și în partea aceea e zid dublu și sunt șanțuri duble. Marile tunuri baliemez sunt toate îndreptate spre această parte, fiindcă numai din partea aceasta se teme orașul, în celelalte direcții nu are șanțuri. În spre răsărit, miază-zi și

miază-noapte sunt mocirle artificiale, dar nu sunt late, nici adânci, glonțul ajunge de pe un mal pe altul, ba pe unele locuri sunt în mijlocul lacului grădini de varză și dovleac. Dacă va fi ca Ozmanii să impresure vre-odată orașul, e lucru ușor să facă drum prin mlaștine. Dar în actuala stare, e peste putință ca dinspre lacuri să faci șanțuri de impresurare.

În partea de miază-noapte, de asupra unei porți înalte sunt înalte figuri de dsinn (îngeri) pe cari, cine le vede se uimește. Această poartă se numește poarta *Dsinn*. Bietul de mine, încungiu-rând, pe jos, cetatea în 2¹/₂ ceasuri, am contemplat-o. În ziua următoare am mers în cetate, cu duhovnicul lui Ali pașa și i-am vizitat interiorul.

Are ca guvernatori 10 pângari; de la aceia m'am informat. Aici sunt vre-o 70 cercuri ecleziastice sau *mahalale*. Are 70 biserici, dintre cari 7 mănăstiri ca niște cetăți. În fiecare sunt 40—50 preoți. Au niște turnuri înalte, cu câte 7—8 etaje, de unde sunetul clopotelor răsună la distanță de o zi de drum. Stradele sunt arangeate în formă de table de șah și sunt pavate. Lângă poarta *Dsinn* e o distinctă porțiță de fort. În afara porții sub o cupolă lată de un pas și înaltă, e o foarte prețioasă statuie făcută din marmoră roșie, reprezentând răstignirea sfântului *Iisus*. Sfântul Mesia par-că ar cere ajutor, tânguindu-se; și sculptorul făcând până și stropii de lacrimi ce-i cad din ochi, l-a prezentat cu desăvârșită artă. Minteia privitorului se turbură, așa priveliște este aceasta.

În orașul Sibiiu mai sunt câte-pa lucruri admirabile și lucrări extraordinare. Are palate artistice, cu balcoane, pe cari pictorul a făcut mai multe icoane simbolice. Casele sunt acoperite cu șindrile. E bogat orașul acesta; mai ales vin și ouă sunt multe. Pe strade umblă potop de lume și sunt peste 100,000 suflete. Acesta este unul din marile orașe ce am văzut în călătoria noastră. Dzeu să facă Ozmanliilor ușoară cucerirea lui!

Are 70 de hanuri, care sunt pline-plinute cu negustorii celor șapte continente. Are 40 case vlădicești cari, servesc de școale superioare, preoții instruesc religiunea și arta. La câteva biserici sunt fete de frumseță extraordinară, care duc o viață de abnegațiune, cari vorbă omenească n'au auzit, față omenească n'au văzut și pentru *Iisus* părăsindu-și părinții, au făcut vot; în fine îmbătrânind rămân sbârcite. Se cufundă într'o astfel de stranie viață. Har lui Alah, la noi nu există călugărie și astfel de biete paseri fără sămânță nu se arată.

Acest oraș, Sibiul, dacă l-am descrie cu amănuntul, ar fi un volum mare.

Predică

la pogorârea Duhului sfânt.*)

»Iară ei auzind aceasta, s'au pătruns la inimă și au zis către Petru și ceilalți apostoli: Bărbați, frați, ce să facem?« Faptele apostolilor C. II v. 37, 38.

Iubiților credincioși!

În cuvântarea mea dela înălțarea Domnului v'am arătat, cum de pe muntele olivilor Mântuitorul Hristos de nor a fost luat din mijlocul învățăcelilor sei, după ce le-a luminat mințile cu puterea lui cea d-zeească și după ce i-a mângăiat cu trimiterea Duhului Sfânt, designând Ierusalimul ca loc unde se va revârsa darul d-zeesc asupra lor.

Iată-ne ajunși la aceasta măreață și binecuvântată sărbătoare a sfintei noastre biserici. Seceta a uscat pământul, munți și văi, frunză și iarbă, arbori și flori, toate insetează după ploae recoroitoare și binefăcătoare, și când ceriul a deschis izvoarele sale: pământ, arbori și plante haină nouă au îmbrăcat, pământul pe întinderea lui, văile și dealurile pe adâncimile și coastele lor iarbă verde, arborii frunze grase și flori cu roduri, floricele flori cu miros îmbătător și zimbet ce inveselește privirea și sufletul omului. Multă și îndelungată vreme a insetat omenimea după un dulce grai mângăitor și numai Mântuitorul Hristos a fost izvorul care ne-a adăpat cu cunoștința adevărilor dumnezeiești, el a dărâmat credința păgână, care nu învață alta, decât desprețuirea altuia, el a schimbat credința jidovilor închiși la inimă pentru alte neamuri, el ne-a învățat la iubirea lui D-zeu și iubirea de aproapei, cari sunt temelia credinței creștine, el este dară acela care a schimbat mersul lumii, care ne-a arătat calea mântuirii și ea cu o haină nouă a împodobit inimile noastre, sădind nădejdea în locul desnădăjduirii; ale lui învățături sunt acelea, cari ca un balsam vindecător au alinat durerile omenimei și au umplut de mângăiere inimile fiilor rătăciți.

Cum, Doamne, să nu fi rămas întristați învățăcelii cei doisprezece apostoli, cari în timpul cât a petrecut cu dânșii nu puteau să se despartă de el, nu puteau să se sature de învățăturile lui și pe cari i-a înzestrat cu însușiri care storceau admirația omenimei și a lumii?! Credeau, că acum au pierdut tot, rămași fără steaua luminoasă, care, luminează cerească și mai splendidă decât soarele, lumina cărările lor. Cu asemenea cugete s'au întors la Ierusalim, iar la ziua cincizecimeii adunați fiind toți la un loc, Mântuitorul Hristos a împlinit făgăduința și li-a trimis pre Duhul mângăitor în chip de limbi de foc, umbrind pe fiește-care cu putere și înțelepciune supraomenească. Minuni au putut sevărsi îndată, în străine limbi au început a grăi,

*) Rostită în anul 1904, când neamul românesc pregătea aniversarea morții lui Stefan-cel-Mare și când mii de griji triste ne făceau inimile.

înțelepciunea vorbea și curgea din gura lor cu puterea adevărului.

Iată, doisprezece apostoli, tot atâtea izvoare dăruite din izvorul cel nesecat al dumnezeescului Mântuitor, cari în abundență varsă apa credinții adevărate, ei sunt aceia, cari cu înfruntarea tuturor primiejdiilor natural incopciate cu ori-ce inoie, duc la îndeplinire testamentul lăsat de Mântuitorul Hristos:

„Mergând învățați toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh“

Când Petru, umbrat de Duhul Sfânt, cu nespuse frumsețe și căldură a început a vorbi despre învățăturile și faptele Mântuitorului Hristos, îndemnând mulțimea de popoare adunate la sărbătoare în cetatea Ierusalimului, ca să urmeze învățătorilor și credinții propovăduite de Iisus Hristos, care a scos omenimea din robia păcatului prin scump sângele său și cu glorie s'a înălțat la dreapta Tatălui ceresc, dela care a și venit pe pământ, și că tot el lucrează întrânsii prin Duhul Sfânt revărsat asupra lor, mulți dintre cei adunați „s'au pătruns la inimă și au zis către Petru și către ceilalți apostoli: Bărbați frați ce să facem“?

Mulți vor fi și acum între voi, iubiților mei credincioși, cari ca acei bărbați se vor întreba: ce să facem, cum să urmăm, ca calea adevărului și a mântuirii să aflăm?

Aceasta sfântă sărbătoare de astăzi, a Pogorării Duhului Sfânt, ne impune să ne gândim asupra acestei întrebări și să aflăm: ce este Duhul Sfânt, cari sunt lucrurile lui și cari sunt datorințele noastre.

Doamne, Iisuse Hristoase, trimite duhul tău cel Sfânt preste noi, luminează mintea și încălzește inimile credincioșilor mei pentru primirea mărețelor tale învățături

* * *

Aici în mijlocul nostru, aici preste capetele noastre planeaza Duhul Sfânt, a treia față din S-ta Treime, purces dela însuși Tatăl ceresc, cu aceleaș atribute cu aceleaș însușiri ca Tatăl ceresc, de o ființă, de o putere, va să zică: Duhul Sfânt este însuși Tatăl ceresc. „Duh este Dumnezeu și cine i-să închină cu duhul și cu adevărul“ zice apostolul Ioan (c IV. v. m). Duhul Sfânt este adevărul etern, căci numai adevărul poate mângăia inimile fiilor, precum a mângăiat inimile părinților apostoli în aceasta sfântă zi, nu numai, ci adevăr fiind, a umplut de curaj inimile blânzilor învățăceli ai Mântuitorului. Umbrat Petru de Duhul Sfânt, simțind în sine adevărul, nu se cutremură de murmurul acelora cari cărteau în contra învățăturilor sale, unde puterea mai marilor jidovilor, nu de stăpânitorii zilei, ci cu curaj în inimă pentru cauza sfântă propovăduiește învățăturile nouă și sbiciește păcatele trecutului și ale timpului său.

Acest Duh Sfânt lucrează neconținut întru noi, dacă noi loc i-am făcut în inimile noastre. „Asemenea și Duhul Sfânt ne ajută în neputințele noastre, căci nu știm a ne ruga precum se cade; dară însuși Duhul Sfânt depune pentru noi, cu suprindere ce nu se pot:

„spune“ zice apostolul Pavel în epistola sa către Romani. Adecă dacă primitoare ne-am făcut inimile pentru mântuitoarele învățături ale lui Hristos Domnul, dacă tari ne-am făcut în credința către unul și adevăratul D-zeu, atunci însuș Duhul Sfânt se sălășluiește întru noi și lucrează pentru mântuirea noastră. Agrul curățit și pregătit mai nainte, altcum numai înzădar va primi sămânța, aceea nu încolțește, și rod nu va aduce și o înecă polomida și mărăciunile. Pregătită trebuie inima omului ca cu flacăra iubirii adevărate către D-zeu să ardă, precum arsau inimile apostolilor. *Limbile de foc ce au stătut asupra capetelor învățăceilor aceasta iubire pre închipuiesc.*

Cum credeți însă, iubiților mei credincioși, să vă pregătiți inimile pentru asemenea iubire, dacă nu veți căuta calea care duce la izvorul cel cristalin, din care gustând veți afla mângăiere și alinarea durerilor cari frați de cruce ni-s'au făcut dela căderea noastră în păcat. Eu cu durere văd, cum mulți dintre voi rătăcesc în căile lor, muncesc din greu, dar' munca lor nu e binecuvântată de D-zeu. Pentru că acestora le lipsește credința, le lipsește focul iubirii pentru adevărurile dumnezeiești, descoperite prin Dumnezeu-omul. Nu vin la acest izvor acru, unde Duhul Sfânt din belșug varsă apa recoroare și binefăcătoare a credinții adevărate, prin urmare nici că pot înțelegere ce să facă, cum să afle calea mântuirii, precum n'au înțeles aceia cari întrebau pe Petru și pe ceilalți apostoli: Bărbați frați, ce să facem?

Mântuitorul Hristos, iubiților mei credincioși, a întemeiat biserica sa cea vie, iar apostolilor le-a hărăzit continuarea operei mântuitoare: propovăduirea evangeliului și susținerea bisericii lui Hristos. Apostolului Petru i-a zis Iisus: „Tu ești Petru și pe aceasta piatră voi zidi biserica mea“. Credința tare ca peatra și dragostea lui inflăcărată pentru dumnezeescul învățator au fost răsplătite, că iată-l vedem pre el cel dintăiu luând cuvântul în propovăduirea evangheliei lui Hristos, învățăturile lui cuceresc inimile și numărul creștinilor creștea din zi în zi. Pentru întărirea credinței, întemeiază biserici și dintre cei mai învățați creștini rânduește preoți prin punerea mânilor și împărțășirea darului Duhului Sfânt, de care învredniciți și sfințiți au fost ei.

Cu drept cuvânt dară biserica noastră este instituțiune dumnezească, casa lui Dumnezeu rânduită pentru întărirea credinței, în care D-zeu însuși este de față prin corpul și sângele fiului său, și în care Duhul Sfânt s'a sălășluit, ca să umbrească inimile noastre cu dragoste câtă D-zeu Tatăl. Această biserică indeplinește o chemare sfântă: luminează mintea, întărește credința, înmoaie inimile, blânde face moravurile noastre, cu un cuvânt, ne pregătește pentru timpul când în fața judecătorului vom sta, ca cu inimă deschisă să putem răspunde ce am făcut. Nu mă pot mira în destul, că pe lângă toată asemenea chemare indeplinită de veacuri cu scumpătate, creștinii de astăzi nu mai simțesc lipsa cercetării sfinte biserici, ci cred că cercetând adunări,

unde oameni cu un trecut turburat restălmăcesc cele scrise în sfânta scriptură în mod greșit, s'au după placul lor, necontrolați de nimeni, — zic, cred asemenea creștini, că au plecat pe cale bună. Despre asemenea mincinoși a zis apostolul Pavel în epistola sa către Romani: „Iar eu vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac desbinări și scandale contra învățaturii care ați primit și vă ferțiți de dânșii. Căci unii ca aceștia nu servesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor, și prin cuvinte bune și dulci înșală inimile celor simpli“.

Au nu i-ați văzut și voi pe asemenea rătăciți, cum bat drumurile atunci, când este dricul lucrului și omul muncitor ale vieții trupești le adună, iar ei umblă înșălând și vânând suflete, pentru care plată, iar va să zică slujesc pântecelui, cum zice apostolul Pavel.

Apostolii, înșiși învățăceii Domnului, ti condamnă, creștinul adevărat, trebuie să se ferească de asemenea porniri; iar mijlocul de apărare e acest locaș dumnezeesc, unde inima creștinului e mai aproape de D-zeu, unde rugăciunile curg mai cu umilință de pe buzele fiilor oamenilor. Rugăciunile rostite împreună au putere mai mare de mângăere, ba sunt și mai bine primite la treptele tronului ceresc. Acest locaș dară este izvorul dătător de viață al credinții adevărate, la care dacă vom alerga, calea mântuirii vom afla.

Stefan cel mare, domn și viteaz mare al țării românești, plecând în bătălii contra dușmanului păgân, mai nainte își plecă genunchii în biserică, închinând brațul său puternic pentru biruința credinții noastre drepte, iar în năcazuri pașii săi tot spre acel locaș dumnezeesc îi îndreptă, căutând și aflând mângăere în dreapta sa credință. Biserici și mănăstiri nenumărate zidite și închinare de el pentru preamărirea lui D-zeu sunt tot atâtea dovezi, că o inimă plină de dragoste pentru credință, fapte glorioase și neperitoare poate săvări. Țineți minte pe acest luceafăr al dreptei noastre credințe și când ispite vor veni asupra voastră, înclinați-vă și acestui nume, pentru că mare a fost el ca creștin, mare ca domn român și mare ca viteaz al neamului nostru.

Cred să vă fi arătat, iubiților mei credincioși, lucrările Duhului sfânt, pogorât în ziua de astăzi asupra apostolilor și prin dânșii asupra noastră, de altă parte datorințele ce le avem noi când cer dela voi, ca loc să-i faceți în inimile voastre, și atunci nu mă veți întreba pe mine, nici pe alții: „Bărbați, frați, ce să facem?“ — pentru că însuș Duhul Sfânt va lucra în celea din lăuntru ale voastre, el va îndrepta cărările voastre și el va pregăti mântuirea voastră.

* * *

Cine e Dumnezeu mare, ca Dzeul nostru? Tu ești D-zeu, carele faci minuni! Cătră Tine mă rog, Părinte, trimite duhul Tău cel sfânt peste noi, ca să ne umbrească cu puterea Ta dumnezească, să ne lumineze mintea, să ne încălzească inimile pentru biserica Ta, această mireasă vecinică a Hristosului Tău. Cu

genunchi plecați și cu lacrimi în ochi am făgăduit astăzi, că legea ta o vom păzi. O păzim și pentru ea murim! Amin!

Iancu Ștefănuț,
preot

Cari anume povești influențează mai mult asupra copiilor.

(Urmare și fine).

Admis acest mare rol educativ al poveștilor, trebuie gândit asupra faptului, dacă el constituie un material consumabil de copii și cum trebuie aplicate, în cât fie-care treaptă să corăspundă gradului de dezvoltare din spiritul copiilor, căci contrariu toată silința va rămâne zadarnică.

Fără să voim, suntem de multe ori atrași de diferite acțiuni ale copiilor, în care fără să avem ochiul psihologului, observăm cât le e de viuă fantazia, începând de pe la etatea cea mai fragedă, chiar dela 2—3 ani, și dezvoltată potrivit împrejurărilor, și naturei lor, la cei cu etate mai mare.

Un copil de 2—3 ani, își presintă minții sale, un copil dintr'o păpușă, dacă e fată, și un biciu de surugiu într'o ațișoară atârnată de un gâtej, dacă e băiat.

Putem admite dar fără nici o îndoială că copiii de la etatea de 5 ani în sus, au un mod de pricepere imaginar. Ori poveștile, nu sunt oare un product al fantaziei popoarelor în perioada copilăriei lor?

Reflectând apoi și asupra copilăriei noastre, care ori cât de depărtată ar fi de unii din noi, ne putem totuși aminti cu câtă plăcere ascultam poveștile și deci putem iarăși accepta cu toată siguranța că poveștile constituite un material a-perceptibil și în același timp ne explicăm ușurința cu care copiii le pricep. Căutând și în școala noastră vedem că nici o materie de învățământ nu corăspunde așa de mult individualității copiilor ca poveștile. Nimic alt ca ele nu lasă liber jocul fantaziei, în care sunt înrădăcinate și tot mai mult se înrădăcinează prin acțiunile personajilor din poveste, cele mai înalte nisuițe ale omului. — Ele nu oferă materialul greoi al istoriei, care te ține legat de timp și de spațiu, se ocupă cu persoane reale în anumite și multiple localități.

Copiii cred în ele și nu se ocupă, nici nu întreabă de-s fapte reale ori nu, ci străbate cu gândul lumea, perzându-se în aventuri.

Nimeni nu poate obiecta că ele pot fi dăunătoare spiritului copiilor, căci nu conțin numai lucruri miraculoase, ci multe din acțiunile din povești sunt din domeniul realității. Apoi nici o

poveste din câte am auzit n'a condus triumful răului asupra bunului ci tot din potrivă. Arată toate însă, fel de fel de meșteșuguri și întorsături ale răutății ca să poată triumfa, dar toate rămân fără succes; iată deci că ele formează un material foarte potrivit pentru dezvoltarea judecării morale la copii.

Tot cu ușurință copii pricep prin povești, cum și când trebuie săvârșite faptele filantropice, li-se nasc iubirea pentru cel năpăstuit, năcăjit etc., deci contribuie foarte mult și la formarea caracterului religios.

Fapt cert că cele ce relatăm până aci nu constituie ceva nou. Am învățat fie care din noi despre toate acestea și poate mulți au constatat prin experiență valoarea celor susținute; dar de la a cunoaște și până a ne da bine seama, e drum lung și de multe ori păcătuim trecând peste lucruri care ne-ar ajuta foarte mult în misiunea noastră. Cred dară că nu mi-se va obiecta, chiar dacă aceasta ar fi numai o amintire. Nu însă ori ce poveste va fi așa de bine apreciată și nu ori ce poveste și va avea efectul asupra copiilor în diferitele grade de dezvoltare spirituală.

Cum noi cu școala noastră primară stăm rău pe acest teren și afirm cu toată convingerea sufletului aceasta, în No. viitor voi cerca a arăta defectele istorisirilor ce le întrebuițăm azi și care anume povești ar influența mai mult asupra copiilor în diferitele grade de dezvoltare. De asemenea voi propune o soluție ca să putem avea rezultate cât mai satisfăcătoare.

(R. J. D. R.)

Z. Săndulescu.

Proverbele Sf. Părinte Efrem Sirul

— Imitațiune a proverbelor lui Solomon —

(Urmare.)

Cap 7. Cum avem a ne purta ca superior.

Oare cine, câtă vreme n'are nici o putere, se arată blând și milostiv; ajuns el însă la putere, devine dispus a da porunci și orândueli, pe cari, dacă i-ai lipsi de putere, singur el nu le-ar putea împlini. Acesta în neînțelepciunea sa nu-și cunoaște slăbiciunea. Frate, în toate lucrările tale adu-ți aminte de lucrurile cele de apoi și nu vei păcătu în veac! Nu te mândri și îngâmfa, ci te smerește; căci focul și vermele este respălătirea necredincioșilor! Caută frica de Dumnezeu, pentru ca și diavoli să se înspăimânteze de tine! Toate cele create sunt deșertăciune. Dacă noi toți vom vrea se poruncim și să stăpânim, cine va fi atunci supus nouă? Cine va asculta? Dacă noi toți vom vrea se poruncim și se stăpânim, cine va fi atunci supus nouă? Cine va asculta? Dacă

noi toți râvnim după cinste, cine ne va onora? Cel înțelept nu iartă a i-se porunci, nu însă a nu și primi porunca, împlinind porunca, celui ce grăiește: Cine vrea să fie vouă slugă. Așa nici Fiul omenesc n'a venit ca să-i servească Lui, ci ca El să servească și să-ș dea sufletul său rescumpărare pentru mulți. Dacă te-au ales de superiorul lor, nu te înalța, ci fii ca unul dintrânsii, precugetă lucrările mai denainte, și-i însuflețește ca și dânsii să se ocupe cu același! Nu fii deci nepăsător de dânsii, ci aibi grijă! Scris este: Mulțimea poporului e mărirea regelui, micșorarea poporului este nimicirea principelui. Omul îndelungrăbdător e plin de înțelepciune; cel puțin credincios însă e foarte neînțelegător. Noi nerugăm ca să ne învrednicim de darul grației, și o desprețuim deloc învredniciți fiind de dânsa. Cine grijește de frații săi conform disciplinei și admonițiunii Domnului, sufletul aceluia va fi bineplăcut Domnului. Cine își desprețuește vieța sa, păcătuiește împotriva lui Dumnezeu. Nu te bucura de neștiința fratelui tău, că nu te poți mări cu rușinea lui. Nu fii gelos de înaintarea fraților tăi, căci sf. Scriptură zice: „Nu am mai mare bucurie, decât când aud că fii mei petrec în adevăr“. Este scris: «Cei fără de conducere pică ca frunzele! în sfatul multor este mântuire». — Dacă un frate e inteligent, nu-l mântui pe el, — petreacă în sfințenie. Indreaptă-ți privirea mai vârtos spre el, precum Iacob asupra lui Lavomtirul. Tu te ții înțelept? Învață a te cunoaște din faptele tale! Căci precum corpul fără de suflet este mort, tot astfel e recunoașterea lipsită de deprindere fără folos.

Cap. 8. Laudă pentru abținerea dela vin; iubire față de tinerii buni; necesara precauțiune.

Semnul vieții virtuozose a unui monah tinăr este abținerea dela vin mult și multă vorbă în umilință; cine iubește așadar acestea duce o vieță virtuoză. Nu sili pe fratele tău a se îmbăta de vin, deși de multă vreme s'ar fi deprins cu el; căci mult trebuie până se construiește o corabie, dar într'o clipită se risipește ea. Iubește pe tinărul blând și nu-l împovără peste puterile sale, pentruca să-i mântuești sufletul său în Domnul și să iai cununa nevastăjită a mării când se va arăta păstorul cel mare! Incunjură-ți casa cu zid și nu lăsa ca să-ți subsape întărirea de apărare ca nu cumva dușmanul spărgând să jăfuiască casa ta și tu să fii vina la riripirea ei.

Cap. 9. Recomandare pentru binefacere și cumpătare.

Dă milostenie săracului și nu zice: »El n'are lipsă«, ca nu cumva învățătura bună să se sfâr-

șească cu știrbire. Grijește de ceea-ce Domnul a dăruit casei tale, ca nu cumva să fim tractați ca fără de iubire și nemilostivi. Să ascultăm pe cel ce grăiește: De avem noi mâncare și îmbrăcăminte, ne îndestulim cu acestea! Cei ce vreau însă să se îmbogățească, cad în ispite și curse și în multe nebune și rușinoase poște, cari aruncă pe oameni în întunec și stricăciune; căci iubirea de argint e rădăcina a tot răul.

(Va urma).

CRONICA.

† **Arhiducele Iosif.** Casa noastră domniloare a suferit earăși o grea pierdere prin moartea unuia dintre membrii săi cei mai valoroși, a arhiducelui Iosif, comandantul armatei honvezilor.

Arhiducele Iosif și-a câștigat mari simpatii în armată prin firea sa blândă, bunătatea inimii și calitățile sale eminente militare, ear' Majestatea sa punea mare preț pe serviciile sale.

Eată câteva date din biografia decedatului. Arhiducele Iosif, care de mai multe luni zace greu bolnav în Fiume, și-a dat sufletul în 13 Iunie n.

Născut în 3 Martie 1833 și împlinise 82 ani. A fost fiul arhiducelui-palatin Iosif și văr al doilea al monarhului nostru. Incepând cu anul 1845 face parte din armata austro-ungară și era de la anul 1868 comandant suprem al armatei teritoriale ungare (honvezime) dela 1874 general de cavalerie, protectorul reuniunilor de pompieri din țeară, membru al Academiei maghiare etc. În anul 1864 s'a căsătorit cu principesa Clotilda de Saya-Koburg-Gotha, având o fică și un fiu pe arhiducele Iosif Augustin.

O școală în contra alcoolismului. Cetim în „Tel. Rom.“: Ni se scriu următvarile: „Câți-va școlari ai școlii populare din comuna Blăjeni (Zarand), instruați de învățatorul lor *I. Simulescu*, au predat în 4 Iunie trilogul „Despre beție“ de Drăgan. Cu deosebită atențiune ascultau bătrânii sfaturile din graiul copiilor. Fața multora dintre ascultători se vedea a exprima un fel de regret, că n'au putut fi și ei luminați încă din copilărie despre urmările acestei boale, cari le-a adus sărăcia și multe alte rele la casă. Dacă toți învățătorii noștri în felul acestora vor lucra, atunci generațiunea viitoare va fi tare și mare, materialicește bine situată, ear' în ce privește moralitatea, va fi superioară celei din prezent.

Aviz!

A apărut și se află de vânzare în tipografia noastră următorele cărți școlare:

„**Istorieare Bisericești,**“ III carte de religiune pentru școlile populare de dl profesor: *Dr. P. Barbu*, prețul unui exemplar 30 fil.

„**Exerciții intuitive**“ în limba maghiară, de dl învățător Ioan Vancu, prețul unui exemplar 50 fileri, peste 10 exemplare 10% rabat.

„**Istorie biblice**“, 11 carte de religieune pentru școlarele populare de dl profesor: Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 30 fileri.

„**Tâlcuiala evangeliilor**“, de fericitul Loga cu litere cirile prețul 2 coroane.

Rugăciunile școlărilor compactate cu gust, în diferite colori, cuprinde întreagă utrenia și liturgia, de un prieten al școlărilor, prețul per exemplar 40 fil. Dela 10 exemplare. 10% rabat.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei din **Șicula**, rămasă vacantă prin trecerea la cele eterne a parohului Florian Monția, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, socotit dela prima publicare în org. „Biserica și Școala“. cu următoarele emolumente :

- O sesiune de pământ constatătoare din 32 jug.
- Folosirea unui intravilan.
- Despăgubire din pășunat.
- Ștolele uzuale și
- Birul preoțesc stabilit în 29 șinici de cucuruz.

Dările publice le plătește alegândul preot. Dela concurenți se recere ecalificațiune **de clasa primă** și se avizează, ca recursurile lor ajustate cu documentele prescrite prin §-ul 15 p. a) din Regulam. pentru parohii, adresate comitetului parohial din Șicula, să le susțearnă protopopului concernent în termenul regulamentar, iar pentru aătarea dexterității lor în cântare și oratorie să se prezinte în biserica din Șicula în vre-o Duminecă sau sârbătoare până în culzive 8 zile nainte de alegere.

Șicula, la 2/15 Iunie 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine : C. Gurban, ppresbiter.

—□—

1—3

Pe basa înaltului decis consistorial cu datu de 25 Maiu (7 Iunie) 1905. Nr. 2134/905 pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Șistaroveț**, — în protopresbiteratul Lipovei, se escrie din oficiu concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie sunt : Una sesiune de pământ, parte fânaț, parte arător, birul preoțesc și stolele usuale, cari toate la olaltă computeate în bani după calculul mediu de 5 ani, dau un venit de 531 cor. 48 fil.

Se notează, că deși parohia după venitul ei este de cl. III., totuși conform înaltelor decisiuni consist. N-rii 7399 și 7794/1904, având în vedere întregirea dela stat după ecalificațiunea alegândului preot, conform legeri, parohia Șistaroveț se stipulează de cl. I-a, cu acel adaus, că în lipsa de recurenți cu ecalificațiune de cl. I. se vor admite la candidare și recurenți cu ecalificațiune de cl. II-a ear în lipsa acestora și competenți de cl. III-a.

Recurenții sunt avizați ca recursurile lor instruite cu documentele de ecalificațiune în original și adresate comitetului parohial din Șistaroveț, să le subștearnă până la termenul sus indicat subscrisului protopresbit. în Lipova (Lippa), precum și cu observarea dispozițiilor §. 18 din Regulament să se prezenteze în vre-o

Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Șistaroveț, spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

Lipova, 29 Maiu (11 Iunie) 1905.

Din autorizarea consist. diecesan Voicu Hamsea, m. p. ppresbiter rom. gr. or. în Lipova.

—□—

1—3

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din **Becicherecul-mic** (ppresbiteratul Timișorii), se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a acestei stațiuni cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan.

Emolumentele anuale sunt : 1) în bani gata 600 (șese sute) coroane, ce se vor răspunde lunar anticipativ ; 2) 30 (trei-zeci) coroane pentru lemne ; 3) 10 (zece) coroane pentru scripturistică ; 4) 10 (zece) coroane pentru conferințe ; 5) cortel liber cu 2 odăi, grădină și aparținătoarele ; 6) dela înmormântări unde va fi poftit 1 (una) coroană ; 7) pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna. Cvîncvenalul se obligă comuna a-l răspunde numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt în această comună.

Recursurile ajustate cu documentele originale despre ecalificațiunea prescristă, sunt a se înainta la Prea On. oficiu ppresbiteral în Timișoara-Fabric. Reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arată desteritatea în cant și tipic — însă nu în ziua alegerii. Alesul fără alta remunerațiune va avea să provadă și cantoratul.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în Becicherecul-mic, la 22 Maiu (4 Iunie) 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresb. Dr. Tr. Putici m. p., insp. de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Giulița**, devenită vacantă prin alegerea parohului Iosif Popovici la Bârzava prin aceasta se publică concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt : 1) O sesiune parohială pământ arător la țarină și o sesiune la deal, parte arător, parte fânaț și parte pădure. 2) Stolele obicinuite. 3) Birul uzitat. 4) Întregire dela stat pentru preot cu ecalificațiune inferioară 276 cor. 16 fil., iar pentru preot cu ecalificațiune completă 1076 cor. 16 fil. Parohia este de cl. a III-a.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie se avizează ca recursurile lor instruite conform lit. c) din §-ul 15 al Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Giulița să le înainteze până la termenul concursual P. O. Oficiu Protoprezbiteral în M. Radna, iar dânsii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiilor §-lui 18 din Regulamentul citat în biserica din Giulița, pentru a-și arată desteritatea în cant, rituale și oratorie.

Giulița, la 4/17 Maiu, 1905.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine : Procopie Givulescu protoprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala I. de băieți (sub nr. 527 clasele inferioare) din comuna **Secusigi** (ppresbiteratul Timișorii) se escrie concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, pe lângă următorul salar : În bani gata 340 cor. 24-60 Hl. grâu

=300 cor., 120 cor. pentru lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ, — 24 cor. diurne pentru participarea la conferințele învățătoresți, 10 cor. pentru scripturistică și cvinevenalul prescriș de lege, computat după cinci ani prestați în aceasta comună. Cvarțir liber în edificiul școlar de sub nr. 257 cu grădină intră și extravilană.

Dela recurenți se recere: e valificațiune învățăto-reasce prescrișă de legile în vigoare, atestat despre purtare, desteritatea în cântorile bis., spre a conduce strana stângă și capabilitate de a instrua corul vocal bis. esistent, pentru care (alesul) va primi anual o remunerație de $\frac{1}{3}$ parte din venitul curat al corului; iar până la alegere să se presente în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare, conducerea corului și tipic.

Recursele, adresate comitetului par. din Secusigi să le subștearnă P. O. Oficiu ppresbiteral la Timișoara.

Secusigi, din ședința comitetul par. ținută la 8/21 Mai 1905.

Comitetul parohial

Cu consensul ppresb. Dr. Traian Putici inspec. de școale.

—□—

3—3

Licitațiunii minuende.

Pe baza concluzului Venerabilului Consitor gr. or rom. din din Arad de dto 24 Martie 6 Aprilie 1905 Nr. 1470/1905 prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru edificarea unei școale gr. or. rom. din comuna **Seleuș** (pprezb. B. Ineu.) pe ziu de **20 Iunie 3 Iulie** a. c. la 9 ore a. m în localitatea școalei I de aici.

Prețul de esclamare e statorit în suma de 8282 cor. 94 fl. Licitanții vor avea să depună înainte inceperea licitațiunii vadiul de 10% din prețul esclamărei, în bani gata sau în papire de valoare acceptabile.

Planul și proiectul de spese precum și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Seleuș, la 29 Maiu 11 Iunie 1905.

Ioan Sărădan

paroh.

—□—

1—3

Pentru repararea și văruirea exterioră a s-tei biserici gr. or. rom. din **Cerneteaz**, ppresbiteratul Timișorii, prin aceasta se publică licitațiune minuindă pe ziu de **12/25 Iunie** a. c. la 11 ore a. m. Licitațiunea se va ținea în școala superioară.

La licitațiune se poate participa numai verbal, ofertele nu se primesc.

Prețul de esclamare e stabilit în sumă de 1394 cor. 20 fl. Licitanții vor avea să depună vadiu de 10% în bani gata, sau în papire de valoare acceptabile.

Proiectul de spese se poate vedea la oficiul parohial din loc.

Cerneteaz, la 31 Maiu 1905.

Nicolae Micluța

—□—

1—2

Cercetați marea prăvălie

alui

Sommer Jozsef

Arad, Strada principală în palatul bisericeii rom.-catolice,

Fondată la anul 1863,

în care vor afla îndeosebi domnii preoți:

➡ pălării preoțești ➡

de calități deosebite și dela cei mai experți măiestri, cu prețurile cele mai ieftine ce există. Pe lângă asta on. public român va găsi în marele magazin pe lângă serviciu prompt, având de conducător al prăvăliei pe un român, ca on. clienți să fie pe deplin mulțumiți, următoarele articole:

➡ pălării de tot soiul, cilindre, și clac, ➡ cămăși de vară și de iarnă, gulere, manșete, mănuși de vară și de iarnă, cravate, ciorapi, căciuli persiane, umbrele, etc. din fabricele cele mai renumite franceze și engleze.

Sperând, că on. public român din loc și provincie mă va onora cu vizitele sale punându-și toată încrederea în firma prăvăliei mele semnez cu deosebită stimă:

2—5

Ioșif Sommer.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care căuză îl recomandăm îndeosebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

18—52

